

2 Korid

Pol köp hain u Korid n̄bi b̄i kal̄ip kal̄i kliñ r̄ika

¹ Yad Pol. God ȳip hag lö, Kraiſ Jis̄as manö ud arep b̄i ap m̄idem, mam hon Dimodi aip aui m̄idul, kalöp God n̄bi b̄i n̄ipe daun kub Korid m̄idpim gau abe, Akaia Propins aŋ aŋ gau gau magöŋhalö m̄idpim gau abe, köp an̄bi kal̄i kliñ r̄ikabin.

² Kalöp hagabin, ȳip aij göp u, Bapi God abe B̄i Kub Jis̄as Kraiſ abe kalöp mög n̄iŋmil ud aij ḡilö, agam̄ij m̄id aij ḡimim.

Pol God n̄ip aij a ga

³ B̄i Kub hon Jis̄as Kraiſ Nap n̄ipe God n̄ip aij a gun. Bapi God ñ̄i pai n̄ipe mög mög n̄iŋöm, ud aij göm, pör pör abad m̄id aij yab̄iŋ göp. *

⁴ Marö r̄imnap han̄ip auaj̄ip, n̄ipe han̄ip abad m̄id aij göp u me, hon pen ado gun, n̄bi b̄i r̄imnap marö auaj̄ip, kal̄ip u rö nöp ud aij gun abad m̄id aij ḡinabun.

⁵ Kraiſ p̄ig m̄idpun u me, n̄ipe ilön uda rö hon u rö nöp ilön r̄imnap udpun. Pen Kraiſ p̄ig m̄idpun u me, n̄ipe han̄ip pör pör abad m̄id aij göp n̄iŋöm hon gas̄i halö m̄idpun. *

⁶ Kale m̄id aij ḡimim gas̄i halö m̄idmim, am n̄ipe aip pör pör m̄ideinabim a göm, Kraiſ Jis̄as n̄ipe marö r̄imnap han̄ip ñ̄im̄idöp. Pen Kraiſ n̄ipe han̄ip abad m̄id aij göp rö, hon gas̄i halö

* **1:3:** Ro 15:5 * **1:5:** Sam 34:19

mıdpuñ u niñnabim u me, marö riñnap kalöp aueinab u, Kraıs hanıp u rö nöpu abad mıd aij gınab niñöm mıd aij gun a gımim, gası halö mıdeinabim.

⁷ Gası hon niñbun u, kale Kraıs niıp arö gagnabim. Hol bı mıhau ilön udpul rö, kale u rö nöpu ilön udnabim; pen God halıp mıhöhj ud aij göpu rö, kalöp u rö nöpu ud aij göm abad mıd aij gö, gası halö mıdeinabim.

⁸ Pen añ mam bı niñmim. Hol bı mıhau Esia Propins mıdul, marö kub udul uıham yabıt mıdailo. Kamıñ mıdaiul rö lagöpu, hadö umnabul a gılo. *

⁹ Hadö umniğ gabul a gılo. Pen ga adö anıbu, hol gası kub yabıt niñmıdul u me, hol ke kłö mıdpul a gul hagagpu; God niıbi bı umbal gau gö urakpal u nöpu halıp abad mıdö niñöl gı mıdpul, a gıpul.

¹⁰⁻¹¹ Halıp böñ nöpu al pak löl rö la u pen niıpe halıp ud kamıñ yua u me, uri niıpe halıp kauyan ud kamıñ yunıg gab. Kale God niıp sabe göl gı mıdpe, hainö gau abe niıpe u rö nöpu halıp ud kamıñ yunab a gul gası halö mıdpul. Anıb u, niıbi bı iru nöpu God niıp sabe göl gı mıdlö, God niıpe niñöm halıp bı mıhau ud kamıñ yuö me, niıbi bı iru nöpu halıp gınab u niñöm hib niıpe haglö adö arnab. *

Pol kalıp am niñaga, manö u haga

¹² Mıdmagö hol añ dan niñbul, niıbi bı gau aip mıdul nan niñön niñön gıpul gau, God halıp aip mıdö niñöl gı, niıp gası niñöl gı gıpul. Hol

* **1:8:** Ap 19:23; 1Ko 15:32 * **1:10-11:** 2Di 4:18

manö niḡö nöp hagul gı aij nöp gıpul. Yad waiö hagabin, kalöp pör pör anıb unbö rö nöp gıpul. Pen niḡi bi gau gası niḡbal rö gası niḡul anıg gagul. God halıp mög niḡöm ud aij göm gası ñö anıg gıpul.

¹³⁻¹⁴ Köp kalöp kali kılñ rikmıdin gau, manö ba gau rö hagem rikagmıdin; amgö lı niḡmim, il u yiḡıd niḡmim a gem, waiö nöp rikpin. Miñi ke ke rö mıdpun u me, kale yıp niḡbim pen yıp niḡ aij gagpim; pen yıp aij göp u, yıp niḡ aij gıpe me, hainö Bi Kub hon Jisas ado gı aunab ñın u, ap magum gun, yad kalöp niḡem miñ miñ gınabin; kale pen u rö nöp yıp niḡmim miñ miñ gınabim.
*

¹⁵⁻¹⁶ Adö anıbu nöp me, nöd Masedonia Propins aragnö ñın u, yad gası ap niḡem köl am niḡniḡ niḡabin a gınö. Yad Masedonia niḡi bi kalıp niḡniḡ arnabin, pen nöd am kalöp niḡem arnam, a gınö. Pen ado gı apem, Judia arniḡ, adan mılö añı anıbu nöp apem, kalöp kauyan niḡöl gı ap padinam, a gınö. Anıg gınö me, kale miñ miñ gımim yıp pen gı ñımim nan magö rimnap ñıbe niḡöl gı, Judia arnam, a gınö. *

¹⁷ Gası anıbu rö niḡem me, kalöp nöd manö big yunö u pen hainö nagnö. Anıg gınö u, yıp pen hagnabim, “Bi mılö u niḡ ke aij göp adö u hain göm, ‘Gınabin gınabin,’ a göm, manö nöp hagöm, hainö gagöp. Niḡpe yiḡarıḡ bi manö ñıg pak ajöp mılö u,” a gınabim rö löp u pen,

¹⁸ God bi niḡö yabił nöp hagöp u piḡ mıdpin rö u, yad gası miḡöp niḡem kalöp hagagpin.

* **1:13-14:** 2Ko 5:12; Plp 2:16 * **1:15-16:** 1Ko 16:5-6

19 Yad, Sailas, Dimodi, hon kalöp God Ñi nipe Jisas Kraiss manö hag ñino. Jisas Kraiss gasi mihöp midagöp. Nipe yau a göm, hainö wasö gagnab. Manö nihön nihön hagöp u, hagöp rö nöp ginab.
*

20 God manö adö nihön nihön haga u, Jisas Kraiss apöm, anib unbö rö nöp magöñhalö göp. Hon nipe anig göp anibu niñbun u me, God nip sabe gun u, Jisas Kraiss hib nipe hagin, “Niñö” a gipun. Anig gipun u, God hib nipe u adö lan aran a gun anig gipun. *

21 God nipe nöp gö me, hon abe, kale abe Kraiss nip cig aij gun midpun. Nipe nöp me hanip “Niñi bi yad ke,” a göm, hag löm,

22 Ana nipe u hanip ñö, apöm midmagö an hon dan gon li midöp. Anib u hon niñbun, hon God niñi bi nipe ke midpun niñöm nipe haga haga rö nöp magöñhalö hanip ñinab. *

23 Pen yad kale Korid kai midpim gau niñinig gainö u pen amem manö kub hagnö, kale ilön udmim rö löp niñem me, kalöp mög niñem me nagnö. God nipe midmagö yad an dan niñöb yad piral hagabin.

24 Pen manö yad u nöp hain göl a gem gasi u niñagpin. Kale ke Kraiss nip gasi niñbim u me, yad am kalöp hagnö, kale klö gimim Kraiss nip niñ aij gimim cig pidön gimim miñ miñ göl gi mideinabim, a gem hagabin. *

* 1:19: Ap 18:5 * 1:20: Rep 3:14 * 1:22: Ep 1:13-14; 2Ko 5:5

* 1:24: 1Pi 5:3

2

¹ Pen yad gasi ap niñem hagnö, “Kalip kauyan am niñem manö klö hagnö, kalip kauyan ilön udöl rö löp u, am niñagnam,” a gïnö. *

² Pen yad gïnö kale ilön udeinabim u, an pen midöm yip geinab miñ miñ gïnabin? Nibi bi anibu rö rimnap midageinaböl.

³ Anibu niñem me, kalöp köp kali kliñ riknö. Yad gasi niñnö, “Amjakem nibi bi gau niñem miñ miñ yabit gïbnep pen wasö, amjakem kalip niñnö, yip miñör yabit gïnim rö löp u me, yad aragnabin,” a gïnö. Yad gasi niñnö, “Yad ke miñ miñ gïnabin u, kale abe miñ miñ gïnabim,” a gïnö.

⁴ Köp kali kliñ riknö anibu, midmagö yad u ilön gö, gasi milö löl gi, amgö ñig ud gi dö gi yuöl gi kali kliñ riknö. Kalöp marö kub gïnim a gem rikagnö; kalöp midmagö yabit lïbin rö niñmim, a gem riknö. *

Bi nan naij ga u, uri nan naij ga anibu arö gïmim niñ midmagö limim udmim

⁵ Pen yad gasi niñbin bi ap gö marö ga u, yip gaga, kalöp nibi bi gau midpim kalöp magöñhalö ga.

⁶ Pen kale magöñhalö rö niñ arö giñpe u, niñpe ilön udöm, gi naij ga u hadö niñöb. Anib u, miñi anig gagmim; arö gïmim.

⁷ Miñi gi naij ga anibu arö gïmim, niñ manö hain hain hagmim. Niñhön giñig: niñ anig gagpe, mög kub yabit gö, böñ nöp ap lug paknim rö löp.

* 2:1: 1Ko 4:21 * 2:4: Ap 20:31

⁸ Anıb u, yad kalöp hagabin, nıp mam hon a gımim mıdmagö lıbim u, nıp hagpe nıη aij gınım.

⁹ Yad kalöp köp kalı kılın rıknö u, manö yad u udmim, manö nıhön nıhön hagnabin magöηhalö hain gımim gınabim aka gem köp kalı kılın rıknö.

¹⁰ Pen nıbi bı kale gau rımnap gı najj gınaböl kale arö gınabim u, yad u rö nöp gı najj gınaböl anıbu arö gınabin. Pen yad gı najj gınaböl arö gınabin u, Kraıs yıp nıη mıdöp, a gem, kalöp nan a gem arö gınabin.

¹¹ Pen wasö u, Seden hanıp Kraıs nıbi bı nıpe rımnap gö, ap lug pakun rö löp. Seden pör, gınö ap lug paköl a göm nıηöb u, nıηbun. *

¹² Pen Kraıs manö aij u Droas nıbi bı kalıp hag nınam a gem, Droas arainö, Bı Kub yıp adan hıkö, wög nıpe u ram mınöη anıbu gınam rö la u pen, *

¹³ mam yad Daidas Droas au ulhai nıηagnö u me, yad gası kub nıηem, Droas nıbi bı kalıp, “Aui mıdaiım” a gem, Daidas nıp nıηnıg Masedonia Propins aui aunö. *

¹⁴ Anıb u, God göp rö nıηem, nıp aij yabıl a gıpin. Nını nıpe Kraıs nıp yuö, apöm Seden nıp ud raıa mıgan nıpe gau löm, hanıp uda. Nıpe hanıp udöm, ami bı kub rö hanıp ul gı arö nıηöl gı, nıbi bı ke ke gau hanıp nıηöm Kraıs manö aij nıpe haıη aij yabıl rö nıηbal.

¹⁵⁻¹⁶ Kraıs mab haıη aij auiep ud God nıp lau sabe gı nıöb u rö, hon mıdpun. Nıbi bı Kraıs kalıp ud kamıη yuab gau haıη anıbu nıηöm haıη aij

* **2:11:** Luk 22:31 * **2:12:** Ap 14:27; 1Ko 16:9 * **2:13:** Ap 20:1

unbö ke n+ñlö, kal+ip kam+ñ m+dep magö u ñöb. Pen n+bi b+ Krai n+ip arö g+pal gau, hañ+ñ añ+ñ an+bu nöp n+ñöm wip hañ+ñ naj u a g+lö, kal+ip umeb magö u ñöb. Pen n+bi b+ an wög an+bu g+n+m rö löp? *

¹⁷ N+bi b+ iru nöp mani nan gau iru nöp udun a göm, God Manö aij n+pe u hag ajpal. Pen hon unbö rö gagpun. God n+pe han+ip hag l+ yuöm n+ñ m+idö n+ñöl g+, hon Krai n+bi b+ n+pe m+idun manö n+ñö yab+ñ nöp hagun a gun, God Manö aij n+pe u kabö göl nöp hag ñ+ibun.

3

¹ Pen manö kal+ k+ñ r+kabin an+bi, “Yad köp kal+ k+ñ r+knö, han+ip ud aij göl,” a gem, r+kagabin. Hon n+bi b+ y+har+ñ rö m+idun, han+ip udmim, a gun, n+bi b+ kale n+ñbim r+mnap kal+ip hagno, köp r+mnap kal+ k+ñ r+k ñ+lö, hon dap kalöp ñ+no n+ñmim, han+ip udagnabim. Pen kale, “B+ gai i kal+ip udmim,” a g+mim, köp r+mnap kal+ k+ñ r+k ñ+be, hon dam n+bi b+ r+mnap kal+ip ñagnabun. *

² Pen köp m+dmagö añ hon dañ kal+ k+ñ r+k m+idöp rö me, kale n+bi b+ m+dpim. Gas+ hon n+ñbun u, kalöp manö hag ñ+no n+ñmim udpim u me, n+bi b+ gau kalöp n+ñöm, hon b+ aigale b+ rö m+dpun u n+ñnaböl. *

³ Pen hon Krai n+ip wög g+no, Krai n+pe ke köp an+bi kal+ k+ñ r+köm han+ip ña. Y+g nan kal+ k+ñ r+k+ep udöm r+kpal rö wasö; kabö adö u kal+ k+ñ

* **2:15-16:** Luk 2:34; 2Ko 3:5-6 * **3:1:** 2Ko 5:12; Ap 18:27 * **3:2:** 1Ko 9:2

rɨkpal rō wasō. God pōr kamɨŋ mɨdōp Ana nɨpe u Kraiss manō aij nɨpe u nɨbi bɨ mɨdmagō aŋ kale daŋ rɨkōp. *

⁴ Yad manō hagabin anɨbi, God nɨhōn nɨhōn hagōp u Kraiss magōŋhalō anɨb unbō rō nōp gɨnab, a gem hagabin.

⁵ Hon nɨŋbun, hon klō hon ke gɨno wōg aij arnɨm rō lagōp; God nōp me hanɨp gɨ ñō nɨŋōl gɨ, gɨno wōg aij arnab.

⁶ God nɨpe nōp gō, hon wōg gɨ ñeb bɨ nɨpe mɨdun, God Manō hain nɨbō hag lōp u, damun nɨbi bɨ gau kalɨp hag ñɨbun. God Manō hain nɨbō hag lōp anɨbu, lo manō u rō wasō; manō hain nɨbō hag lōp u, God Ana ñōb. Lo manō gō, nɨbi bɨ umnabōl; pen God Ana gō, nɨbi bɨ kamɨŋ mɨdeinabōl. *

⁷ Lo manō anɨbu, God kabō haɨai bad adō u kalɨ klɨñ rɨkō, Mosɨs dauō nɨŋōl gɨ, mailō kub yabɨɨ ga. Mailō kub anɨbu Mosɨs mulu maj mɨgan nɨpe mailō gɨmɨdōp. Mɨdō mɨdō mailō kub anɨbu hadō ur gaia pen Isrel nɨbi bɨ Mosɨs mulu maj mɨgan nɨpe nɨŋōl rō laga. Lo manō umeb magō daua u pen mailō kub yabɨɨ halō aua. *

⁸ Pen God Ana wōg nɨpe gab u mailō aij unbō ke halō mɨdōp.

⁹ Manō kub hagep lo manō u mailō halō aua rō, hon God amgō ilō adō nɨpe u nɨbi bɨ kamɨŋ aij rō lep manō aij anɨbu mailō halō unbō ke yabɨɨ aua. *

* **3:3:** Eks 24:12; Jer 31:33; Esi 36:26-27 * **3:6:** Jer 31:31; 1Ko 11:25; Jon 6:63 * **3:7:** Eks 34:29 * **3:9:** Dud 27:26; Ro 1:17

10 Mailö aij unbö ke uri hadö auub u me, lo manö nöd mailö halö aua u uri mailö gagöp.

11 Lo manö u pör mīdagöm ur gīnīg gaia pen mailö halö aua; anīb u me, manö aij u pör pör mīdöm ur gagnab u mailö aij unbö ke halö mīdöp.

12 Anīb u, hon gasī halö mīdun, ana udagun, kōö gun Kraiss manö aij u waiö hag nībun.

13 Mosīs ga rö gagun. Nīpe lo manö u damöm, mulu majman nīpe u mailö kub yabīl ga, pen mīdö mīdö mailö kub ga anību pro gö auö nīñöl gī, Mosīs nīpe nībi bī gau pro gajīp anību nīñagöl a göm, usajīl bad ap udöm, mulu majman nīpe u paḷu ga. *

14-15 Pen gasī kale nīñ aij gagla. Nīhön gīnīg: usajīl bad rö gasī kale wam wam göm mīdeia u me, God nöd hadame nöp manö nīñö hag lep haga manö u amgö lī nīñla u pen manö il u nīñagla. Mīñi u rö nöp kale lo manö anību amgö lī nīñbal pen nan usajīl bad rö gasī kale wam wam gö, manö il nīñagpal. Nan usajīl bad rö gasī kale wam wam göp u, Kraiss nīpe nöp ud ke gau yunīm rö löp.

16 Pen nībi bī Bī Kub u nīp aunaböl u, nīpe usajīl bad gasī kale paḷu göm mīdöp u, ud waḷ gī yuöm, gasī kale pīral hiikö, nīñnaböl. *

17 Bī Kub hagabin u, Ana u me. Ana nīpe hon aip mīdeinab u, nan nīhön nīhön göm hanīp bī nagīman rö līnīm u, nīpe pa jö gī ke gau yuöm hanīp ud asīk yunab. *

18 Pen mulu majman hon u paḷu gī pi gun

* 3:13: Eks 34:33 * 3:16: Eks 34:34 * 3:17: Jon 8:36; Ro 8:2

mɨdagpun rō, hon magōŋhalō Bɨ Kub mailō aij nɨpe u waiō nɨŋbun. Nɨpe gö, hon magōŋhalō nɨpe ke mailō aij halō mɨdöp rō lɨnabun. Magō añɨ nöp nɨpe mɨdöp rō lagnabun; pen ñɨn añɨ añɨ nɨpe pör nöp hanɨp gɨ gɨ gö, hon mailō aij nɨpe mɨdöp rō lɨnabun. Bɨ Kub anɨg gab u Ana u me.

4

Mɨnōŋ ud rin cög gɨpal rō u, hon nɨbi bɨ mɨdpun

¹ God hanɨp mög nɨŋöm udöm, wög anɨbi hag lö gɨpun u me, hon gasɨ iru nɨŋagpun.

² Pi göm gɨpal adö u abe, nable gö nɨŋöl gɨ gɨpal adö u abe hon gagpun. Nɨbi bɨ gau kalɨp manö piral hagagpun. Hon God Manö hag ñɨnɨg gabun u, manö hon rɨmnap halö hagun hag ñagpun. Nan nɨhön nɨhön gɨpun gau piral adö u gagpun. God Manö aij nɨpe u kabö göl nöp waiö hag ñɨbun. Anɨg gɨno, nɨbi bɨ gau hanɨp nɨŋöm, mɨdmagö an kale dan nɨŋnaböl, hon God amgö ilö adö nɨpe u bɨ aigale bɨ rō mɨdpun. *

³ Nɨbi bɨ umaböl gau nöp, manö aij waiö hag ñɨbun u nɨŋöm, usajɨl bad rō manö aij adö mɨdöp nɨŋöm nɨŋagun a gɨpal.

⁴ Kale nɨŋagpal u, Seden ram mɨnōŋ il i god rō mɨdöp u, gasɨ kale wam wam gö, Krai manö aij mailö halö mɨdöp manö u nɨŋagpal. God nɨpe mɨdöp rō, Krai u rō nöp mɨdöp u nɨŋagpal. *

⁵ Pen manö hag ñɨbun u, hon bɨ aigale bɨ rō mɨdpun manö u hag ñagpun; Jisas Krai nɨpe nöp Bɨ Kub mɨdöp nɨŋöm Jisas wög nɨp gun, wög gɨ

* **4:2:** 2Ko 2:17; 1De 2:5 * **4:4:** Ep 2:2; Kol 1:15; Hib 1:3

ñeb bî kale midpun a gun, manö aij kalöp hag ñibun.

⁶ God nöd “Sibön aŋ yaŋ mailö gaŋ,” a ga. God añî anîbu nöp mailö nîpe midmagö aŋ hon daŋ ñî lab. Anîb u, God mailö aij nîpe u Kraiss mulu majmaŋ mailö gab u hadö niŋbun. *

⁷ Minöŋ ud rin cög gi libal rö u, hon nîbi bî midpun. Pen God nîpe nan aij unbö ke anîbi hanîp aŋ daŋ löp. Anîb u niŋbun, klö hon ke wasö; God klö nîpe ke ñö udun anîg göl midpun u niŋbun. *

⁸ Hanîp böŋ böŋ ridîk gi pal u pen hon pak gulu gi arbun. Gasî iru niŋbun u pen gasî halö midpun. *

⁹ Hanîp yu gi yubal u pen mam hon pör aip midöp. Hanîp yi harîŋ gabi pakpal umagpun.

¹⁰ Jisas nîp paköm al pak la rö, hanîp u rö nöp paköm al pakniŋ gi lö bîslam midpun. Pen anîg gö, nîbi bî gau hañ romaŋ hon niŋöm, Jisas kamîŋ midöp u waiö niŋnaböl. *

¹¹ Hon kamîŋ midpun u, Jisas nîp niŋ udpal, a göm, hanîp pör pör nöp al pak linîg gaböl. Pen gaböl anîbu, nîbi bî gau hañ romaŋ hon niŋöm Jisas kamîŋ middep magö nîpe u niŋöl a göm, God kalîp arö gö anîg gaböl. *

¹² Hon pör pör umun rö löp u pen hon anîg gi no, kale kamîŋ midmim rö löp.

¹³ God Manö u bî ap kalî kliñ riköm haga, “God nîp niŋ udpin u me, anîg hagpin,” a ga. Anîb u

* **4:6:** Jen 1:3; Ais 9:2; 2Ko 3:18 * **4:7:** 2Ko 5:1 * **4:8:** 2Ko 1:8; 7:5 * **4:10:** 1Ko 15:31 * **4:11:** Ro 8:36

rö, hon u rö nöp God nîp nîŋ udpun u me, manö hagpun. *

¹⁴ Hon nîŋbun, God gö Bî Kub Jisas kauyaŋ uraka rö, hanîp u rö nöp gö urakno, hanîp abe kalöp abe dam Jisas mîdöp au lî nab. *

¹⁵ Nan hagabin anîb i magöŋhalö kalöp nan a gem hagabin. Anîg gîno, ñîn añî añî God nîpe nîbi bî gau gau iru nöp ud aij göm abad mîdö, kale God nîp aij a göl gî gîlö nîŋöl gî, hib nîpe u i adö laŋ ap rannab.

God nîp nîŋ udun gasî halö mîdpun

¹⁶ Anîb u, hon gasî halö mîdpun. Hañ romanŋ ñîn ma hon hainö gî lugnîm rö löp u pen God hanîp pör pör ana aŋ hon danŋ klö ñö nîŋöl gî kamîŋ mîdpun. *

¹⁷ Marö pro udpun anîb gau nan kub wasö; yîharîŋ magö ulep ap nöp udpun. Pen marö anîb gau udun, am Kraîs aip mîdun pör nöp pör nöp mailö aij kub yabîl gau mîd aij gî nabun. *

¹⁸ Mînöŋ naböŋ adö îl i mîdun, nan amgö magö nîŋeb gau gasî iru nîŋagpun; nan adö laŋ au amgö magö nîŋagep gasî nîŋbun. Nan amgö magö nîŋeb gau magö ulep nöp mîdeinab; nan amgö magö nîŋagep gau pör nöp pör nöp mîdeinab. *

5

¹ Hañ romanŋ hon mîñî mîdöp ñîn aŋ i, ram bada bad rö mîdöp. Pen ram bada anîbu ud waŋ

* **4:13:** Sam 116:10 * **4:14:** 1Ko 6:14 * **4:16:** Ep 3:16 * **4:17:** Ro 8:17-18 * **4:18:** Kol 1:16

gɪlö aka asöl gö, God nɪpe hanɪp ram hain nɪbö ap ram mɪnönɟ nɪpe kumi kabö adö laɲ au gɪ lö mɪdeinabun. Ram anɪbu bɪ ram gɪpal rö wasö; God nɪpe ke gɪ lö, pör nöp pör nöp mɪdeinab. *

² Ram hain nɪbö anɪbu yɪɲɪd udun waɪɲj rö rol gun, a gɪ gasɪ nɪɲöl gun abad mɪdpun. *

³ Nɪhön gɪnɪg: God nɪpe hanɪp waɪɲj rö rol gɪ ñeinab u, magö nöp mɪdageinabun.

⁴ Mɪñi ram bada anɪbi mɪdun, marö gö nɪɲöl gɪ ake gabun. Pen arö gun, magö nöp mɪdaiun a gɪ gasɪ u nɪɲagpun; kumi kabö adö laɲ mɪdep hañ romanɲ u udun a gɪ gasɪ u nɪɲbun. Hañ romanɲ kamɪɲ mɪdep u apöm, hañ romanɲ umeb nöd nɪbö u böɲ nöp ñɪɲ haknab, a gɪ gasɪ u nɪɲbun.

⁵ God gasɪ nɪpe ke nɪɲöm, hañ romanɲ hain nɪbö ñɪnam a göm, Ana nɪpe u nöp yuö apöm hanɪp aɪp mɪdöp u me, God nɪpe haga rö nöp gɪnab u nɪɲ aɪj gɪpun.

⁶ Anɪb u me, hon pör pör gasɪ halö mɪdpun. Pen hañ romanɲ anɪb i halö mɪdpun ñɪn anɪ i, Bɪ Kub ram nɪpe kumi kabö adö laɲ au mɪdagpun. *

⁷ Bɪ Kub nɪp gasɪ nɪɲöl gɪ aɲpun u pen amgö nɪɲagpun.

⁸ Hon gasɪ halö mɪdpun. Hañ romanɲ hon i arö gun, am Bɪ Kub aɪp ram mɪnönɟ nɪpe kumi kabö adö laɲ au mɪdaiun, a gɪ gasɪ u nɪɲbun. *

⁹ Anɪb u, ram mɪnönɟ hon aui hañ romanɲ mɪdeinabun aka arö gun Bɪ Kub ram nɪpe am mɪdeinabun u, nɪp aɪj gɪnab adö u nöp gun, a gɪ gasɪ u nɪɲbun. *

* 5:1: 2Ko 4:7 * 5:2: Ro 8:23 * 5:6: Hib 11:13-16 * 5:8: Plp 1:23 * 5:9: Kol 1:10; 1De 4:1

10 Nihön ginig: hon magöñhalö am Kraiss amgö ilö adö nipe au midno, mññi hañ roman halö midun nihön nihön gipun, aij gipun aka aigöl gi rö gipun u niñöm, pen anibu rö ññab. *

11 Bi Kub nipe Bi piññi gep midöp u niñun, klö gun, niñi bi gau nip niñ udöl a gun, kalip manö aij nipe hag niñbun. Hon bi aigale bi rö midpun u, God niñ aij göp; kale u rö nöp, hon bi aigale bi rö midpun u abe niñmim rö löp.

12 Manö kalikliñ rikabin anibi, hon bi aij hanip udmim manö u rö, kalöp hagagabin. Manö kalikliñ rikabin anibi niñmim, hanip nan a gimim gasi niñmim mññ mññ gimim, a gem kalikliñ rikabin. Anig ginö, niñi bi midmagö an dan wasö, hañ roman höñ adö u nöp nihön rö midöp u gasi niñbal gau, kalip manö pen hagnim a gem manö anibu kalikliñ rikabin.

13 Pen manö hagabun i, kale rimnap hagnabim, hauñ alö manö anibu hagab, a ginabim. Pen kale anig rö hageinabim u, Pol bi gau God hib nipe haglö adö aran a göm anig hagaböl, a gimim gasi u niñmim. Pen bi hauñ wasö, bi gasi midöp rö hagaböl u, a geinabim u, Pol bi gau manö hagaböl u hanip nan a göm hagaböl a gimim, manö hon niñ udmim.

14 Kraiss nipe bi aññ yabiñ u niñi bi magöñhalö nan a göm uma rö, hon niñi bi magöñhalö aip umno, a gun niñbun. Kraiss hanip niñi bi magöñhalö midmagö löp u niñun, gasi hon adö u ke niñun gagpun.

15 Kraiss niñi bi magöñhalö nan a göm uma.

* 5:10: Ekl 12:14

Aniḅ u, miñi riköl hainö, hanip ke aij gınab adö u niḅun gagun; Bi Kub hanip nan a göm umöm kauyaḅ uraka u nip aij gınab adö u nöḅ gun. *

¹⁶ Niḅi bi minöḅ naböḅ il i niḅö gau niḅbal rö nöḅ niḅun, “Niḅi bi gau aij, niḅi bi gau naij,” a gun niḅagpun. Kraiḅ nip nöḅ gasi piral adö aniḅbu rö nöḅ niḅno u pen uri nip adö aniḅbu rö niḅagpun.

¹⁷ Niḅi bi Kraiḅ nip ciḅ gıpal gau, God gö kamiḅ gısön niḅö adö u miḅpal. Nan nöḅ niḅö u piḅ gö, nöḅ miḅmiḅdal rö miḅdagpal; nan gısön niḅö hadö auub. *

¹⁸ Hon kamiḅ gısön niḅö miḅpun aniḅbu, God niḅe nöḅ gö miḅpun. Nöḅ niḅi bi al niḅeb niḅe miḅdaino u pen hainö Kraiḅ nip yuö apöm, hanip ud God aip jim ñöl löm, niḅi bi riḅmnap halö God aip jim ñöl miḅdaiöl, a göm, hanip wög aniḅbu hag la. *

¹⁹ Kraiḅ kalip nan a göm uma u me, God niḅi bi gau magöḅhalö nan si nan naij gıpal gau niḅem arö gınö, yad aip jim ñöl miḅdaiöl, a göm ga. Pen God niḅe hanip manö aij aniḅbu ñöm, niḅi bi gau magöḅhalö hag niḅmim a göm, hanip niḅi bi wög gep niḅe hag löp. *

²⁰ Hon me, Kraiḅ bi aḅ niḅö niḅe miḅdun, God manö aij hagöp u udun niḅi bi gau kalip hag niḅmiḅdun. Kraiḅ bi niḅe miḅpun u me, kalöp hagabun, Kraiḅ manö aij u niḅ udmim, yau a giḅe, God kalöp ud aij göm nip aip ud jim niḅnab.

²¹ Kraiḅ nan si nan naij ap gaga pen God nan

* **5:15:** Ro 14:7-8 * **5:17:** Ro 8:1; Gal 6:15 * **5:18:** Ro 5:10

* **5:19:** Ro 3:23-25

si nan naj hon magöḡhalö Krajs n+p ña. God ga an+bu, hon Krajs aip m+idun, God kam+ḡ aij m+dep magö n+pe u halö udnabun a göm ga. *

6

¹ Hon God aip j+im ñöl wög g+pun rö, kalöp manö klö g+ hagun hagabun, God kalöp mög n+ḡöm ud aij göp u, arö gagmim.

² God n+pe hagöp,
 “Manö ne n+ḡnam a gem m+idainö ñ+n u,
 y+p hag n+ḡaina n+ḡnö.
 Nöp ud kam+ḡ yunam a gainö ñ+n u,
 nöp g+ ñ+nö,” a ga.

Pen n+ḡim! M+ñi ñ+n i nöp God n+bi b+ gau manö n+ḡnam a göm m+idöp. M+ñi ñ+n i nöp God n+bi b+ gau kal+p ud as+k yuö, kam+ḡ arnaböl. *

³ God n+p wög g+pun u ar aij g+n+m, a gun, n+ḡ aij gun g+pun. N+bi b+ r+mnap han+p n+ḡöm, gas+ r+mnap auö, ap lug paknaböl adö u gagpun.

⁴ Pen n+hön n+hön g+pun u, God n+p wög gabun u n+ḡöl, a gun, nag+ aij adö u nöp g+pun. An+bu u, God n+p wög gun b+s+lam m+idun arö gagpun. M+ḡör n+hön n+hön gö, u+ham m+idpun a gun gas+ an+bu n+ḡagpun.

⁵ Han+p ñ+n r+mnap m+ñu magö pakpal; ñ+n r+mnap nag+ l+bal; ñ+n r+mnap ram m+nöḡ ap b+ uraköm polisman aip aka ami b+ aip pen pen göm söl han+p an au abe al pak l+bal; ñ+n r+mnap wög g+ dam dam ake lagpun; ñ+n r+mnap han aij gagpun; ñ+n r+mnap k+yö hanbun. *

* 5:21: Hib 4:15 * 6:2: Ais 49:8 * 6:5: 2Ko 11:23-27

⁶ Pen gasi aij nöp niņun, niņ aij gun, niņi bi kalip niņno, hon mulu lugö wasö, kalip ud aij gipun. Hon aige göl gun anig gipun? Ana U† hanip aņ daņ midöp u me, niņi bi midmagö yabi† libun; *

⁷ God hanip klö niņe ñö, Krais manö aij u kabö göl nöp hagpun; gi aij gep u ha†aun gasa† hon rö ni†magö yij†g abe ni†magö sidagö abe midöp.

⁸ Niņi bi r†mnap hib hon haglö adö aröp; niņi bi r†mnap hib hon udlö yagol lugöp. R†mnap hanip manö aij hagpal; r†mnap hanip manö naij hagpal. Hon bi piral hagep a gi gasi niņbal u pen hon manö niņö nöp hagpun;

⁹ hon niņi bi hib midagöp yabi† a gi gasi niņbal u pen hib hon niņbal; hadö umbun rö löp u pen kam†iņ midpun. Hanip mi†ñu magö pakpal u pen umagpun; *

¹⁰ mi†jör kub göp u pen mi†ñ mi†ñ göl gi midpun; bi mög gep rö midpun u pen wög hon gipun adö u niņi bi iru nöp niņi bi gep rö midpal; nan midagöp rö midpun u pen magöñhalö udpun.

¹¹ Korid niņi bi gau, kalöp manö pi gun hagabun, waiö yabi† hagabun; kalöp midmagö libun.

¹² Hon kalöp midmagö lim†dun u, uri u rö nöp anig göl nöp gipun pen kale hanip midmagö lim†dim nagi† adö u pen dam gai yubim.

¹³ Kalöp ni† pai yad rö lö me hagabin: hon kalöp midmagö libun rö, kale u rö nöp hon midmagö limim. *

* 6:6: 1Di 4:12 * 6:9: 2Ko 4:10 * 6:13: 1Ko 4:14

Nibi bi Krais nip niη udagpal gau aip jim ñagmim

¹⁴ Kale nibi bi Krais nip niη udagpal gau aip jim ñagmim. Nibi bi gi aij gipal gau, aige göl göm nibi bi gi aij gagpal gau aip jim ñöl gilö arö aij ginab? Nibi bi mailö midpal gau, aige göl göm nibi bi sibön yan midpal gau aip jim ñöl gilö arö aij ginab? *

¹⁵ Krais aip kijaki aip manö hag adö añi lagnabil. Nibi bi Krais nip niη udpal gau, nibi bi Krais nip niη udagpal gau aip u rö nöp gasi adö añi niηagnaböl.

¹⁶ God kamη u, hon sabe gep ram nipe midpun. God nipe haga,
“Yad an kalip gau midem,

God kale u midnö,
kale pen nibi bi yad
mideinaböl,” a ga.

Pen God sabe gep ram aip, nan yiηarη sabe gipal nan piral gau aip, manö ap hag adö añi löm gilö arnim rö lagöp. *

¹⁷ Anib u, Bi Kub nipe haga,

“Kalip arö gimim,
kale ke midaimim.

Nan yip asiη la gau ut ma+i gageinabim u,
kalöp udnabin. *

¹⁸ Nap kale midnö,
kale ñi pai yad mideinabim.

Yad Bi Kub unbö ke, bi gep yabit u,
anig hagabin,” a ga.

* **6:14:** Ep 5:11; 2Sa 7:14; Jer 31:9 * **6:16:** 1Ko 3:16; Lep 26:12

* **6:17:** Ais 52:11; Rep 18:4

7

¹ Mıdaimam aij yad gau. God hanıp manö aij manö nıñö anıbu hagöp rö, nan si nan naj gıpun gau hañ romanı hon abe gası rımıd hon abe gı naj göp u, nan asıñ bön nöp arö gun, God nıp pıñıñ gun, pör pör nöp gı aij nöp gı mıdaiun.

Pol mıñ mıñ ga

² Kale hanıp ud mıdmagö lımim. Hon nıbi bı kalöp ap manö pıral hagun, gı naj gun, halöwałö gun gagno.

³ Yad kalöp hag pro gıñıg hagagabin. Nöd kalöp hagnö rö, hon kalöp mıdmagö yabıt lıbun; kalöp aip kamıñ mıdeınabun aka umnabun u, kalöp mıdmagö lun jım ñöl nöp mıdeınabun.

⁴ Kalöp gası ke nıbö rımnap nıñagpin, aij göp nöp nıñöl gı mıdpin. Yad kalöp gası nıñem, ñıñı lem gası halö mıdpin. Hanıp marö yabıt gab u pen yad mıñ mıñ göl gı mıdpin.

⁵ Pen hon Masedonia Propins apjakno ñın u, magö ap ake lun yıharıñ mıdagaino. Mıñör ke ke iru yabıt mıdö, hanıp pen pen gılö, gası iru yabıt nıñno. *

⁶ Pen God nıbi bı mög nıñbal gau ud aij göp u, Daidas nıp yuö auö, hanıp ud aij ga.

⁷ Daidas nıpe aui apöm, kale nıhön nıhön gımim nıp ud aij gıpe manö adö u hagöm; yıp gası nıñ aij gaıbe manö adö u hagöm; kale yad aip gası adö añı nöp nıñagaino u kale mög gaia manö adö u hagöm; kale yad aip kauyanı jım ñöl mıdaiun, a gası nıñaıbe manö adö u hagöm; yıp manö anıbu haga nıñem yad aij yabıt ga.

* 7:5: 2Ko 2:13

⁸ Köp kalı kliš rıknö u niñbe, kalöp mög yabıt ga u yad magö ap gası kub niñnö; pen uri yad gası kub niñagpin. Manö klö hagem köp kalı kliš rık yunö anıbu, kale niñbe, mög ga u pen u yıharıñ magö ılep magö ap nöp ga. *

⁹ Hainö me, an hon i nagı naj adö u gagun, a gımim mög niñmim arö gıpe u, yad mıñ mıñ gıpin. Kalöp mög ga anıbu, God gınam a göm niña rö nöp kalöp gı aij ga u me, köp kalı kliš rıknö anıbu, aij nöp rıknö.

¹⁰ Nıbi bı God niñ gası niñöm, nan si nan naj gıpal u niñön gıniñ anıñ gıpun a göm, nagı naj gıpal adö u arö gılö, God kalıp ud kamıñ yunab u aij göp. Pen bı bı God niñ gası niñagöm, yıharıñ nöp nan dui gıpin u niñön gıniñ anıñ gıpin a gı naböl u, umöm God niñ aragnaböl. *

¹¹ Pen kale nan si nan naj gıpim u niñön gıniñ anıñ gıpun a gıpe anıbu, God gaia, gası niñ aij gımim gıpe. Kale klö gımim, an hon i gı naj gagpun niñlan a gıpe. Kale piñıñ gımim, kal gımim, bı an kale au gı naj ga bı anıbu niñ gası ñun a gıpe. Klö gımim, mıdmagö yabıt lıbe u, hon niñbun kale nan anıbu gı naj gıgımim.

¹² Kalöp köp nöd kalı kliš rık yunö u, bı nan si nan naj ga u aka bı niñ gı naj ga u gası niñem kalı kliš rıknö. Kalöp bı bı nöp gası niñem, God niñ mıdö niñöl gı, kale hanıñ mıdmagö lıbim u kale ke niñ aij gı nabim, a gem, köp kalı kliš rıknö.

¹³ Pen kale köp anıbu niñmim, hanıñ ud aij yabıt gıpim u me, hon mıñ mıñ gun gası halö

* **7:8:** 2Ko 2:4 * **7:10:** Mad 27:3-5; Hib 12:16-17

m+dpun.

Pen Daidas kalöp am niñöm apöm aiud udöm miñ miñ gaia u niñun, hon u rö nöp miñ miñ gipun. Daidas niþ ud aij giþe u, miñi niþe ñiñi löm mid aij göp.

¹⁴ Daidas niþ nöd, añ mam Korid gau nöp ud aij ginaböl a ginö rö nöp giþe u me, yad nable gagöp. Manö kalöp hagpin gau pör niñö nöp hagpin rö, manö Daidas niþ hagnö u, rapin hagnö u pen u rö nöp niñö yabiþ nöp hagnö.

¹⁵ Pen Daidas apjaköm kalöp manö hagö, kale pa giþ giþ göl giþ, manö niþe u udmim, niþ ud aij giþe u gasi niñöm, niþe kalöp midmagö yabiþ löp.

¹⁶ Pen yad miñi niñ aij gipin, kale adö ap ke gagnabim; giþ aij nöp ginabim u me, yad miñ miñ yabiþ gipin.

8

Masedonia niþi biþ mani kub ñila

¹ Pen añ mam biþ. Niþi biþ Krais piþ midpal Masedonia Propins riþon gau, God niþe kalip mög niñöm ud aij yabiþ göp. *

² Mani kale midagö, uþham mideila u pen kale miñ miñ göl giþ mani kale God niþ ñeb haþwaþö ñila.

³ Yad ke niñbin, mani kale iru midageia u pen mani kale ñeb añ u nöp ñagla; kale kub yabiþ rö ñila. Gasi kale ke niñöm,

⁴ hanip manö kþö hagöm hagla, niþi biþ Krais lau adö midpal gau kiþö kub lö yiþariñ midpal gau kalip mani ñun a giþa.

* **8:1:** Ro 15:26; 2Ko 9:1-2

⁵ Pen göl a gino rö gagla. Kale gasi niηla, “Bi Kub nibi bi nipe midpun u me, hanip wög nihön ñinab u ginabun,” a gila. Anig hagöm, Bi Kub nip wög göl gi, God nip aij ga u rö hanip wög rimnap gi ñimim a gino u, kale anib unbö rö nöp gila.

⁶ Pen Daidas nipe nöd am kalöp hagö, wög aij anibu il gimim ginig gaibe rö, nip hagin, “Am Korid nibi bi gau aip midaimön, kale nibi bi gau midmagö lep wög aij ginig gipal anibu, ne gi ñimön böη nöp gilaη,” a gipin.

⁷ Kale me, Krai nip niη ud pidöη gipim; manö aij nipe u niη aij gipim; manö il u niη aij gipim; klö yabit gipim; hanip midmagö libim. Anib u me, mñi mani nibi bi gau ñinig gabim u, wög anibu u rö nöp gi aij yabit gimim. *

⁸ Pen yad manö klö hagem anig gimim hagabin. Yad yiharη manö hain hain hagabin. Anib u, nibi bi rimnap hanip midmagö libal u, kale u rö nöp hanip midmagö libal aka wasö u niη aij ginabin.

⁹ Bi Kub hon Jisas Krai hanip mög niηöm ud aij ga rö niηbim; nipe ram nipe au midöm, nan ap utep gaga me. Mid aij yabit gaia u pen kalöp nan a göm, magöηhalö mideia au arö göm, il i apöm, bi mög gep rö yabit u mideia. Nipe anig ga u, kale nibi bi gep rö, nibi bi nan ap utep gagöp rö midaimim a göm, anig ga. *

¹⁰ Mi nöd nibö u, kale nöd nöp gasi niη aij gimim, anig ginabun a gipe. Pen anig göl gasi niηmim, kale u rö nöp nöp nöp mani ñibe. Anib u, gasi yad niηbin u kalöp hagabin.

* **8:7:** 1Ko 16:1-2 * **8:9:** Mad 8:20; Plp 2:6-7

11 Mi nöd nibö u kale gasi klö niñmim ginabun a gipe u gasi niñöl gi m+daimim, pen uri u rö nöp gasi klö an+bu nöp niñmim, niñhön ginabun a gipe u hadö gi gi pis gimim. Mani kale uri m+dain+im gau ni+me li+mim, kalip ñeb rö u miñi böñ nöp ñimim.

12 God ni+p aij göp u, mani God ni+p ñeb u hałowatö ñun. Pen hałowatö ñun, a gino, pro nöp ñeb rö lö, u abe God ni+p aij göp. God mani nan hon m+idöp gau nöp wö ralöb; mani nan hon m+idagöp gau halö wö ralogöp. *

13 Ni+bi bi mani niñnabim gau kale m+id aij g+ilö, kale pen u+ham m+daiim, a gem hagagabin.

14 Pen mani nan kale uri iru m+idöp rö, kalip ri+mnap ni+me li ñ+be me, hainö kalöp m+idagain+im niñ u, kale pen kalöp ri+mnap ni+me li ñöl. Anig gimim, kalip aip ad+ip ad+ip rö m+ideinabim.

15 God Manö u kali k+liñ riköm hagla, “Ni+bi bi nan mana a g+ipal u iru nöp li+hu udla gau niñla kub rö gaga; kale niñeb rö u nöp m+ideia. Pen ni+bi bi pro li+hu udla gau kalip u rö nöp rik daga; kale u rö nöp niñeb rö u nöp m+ideia,” a g+ila. *

Pol ni+pe Daidas ni+p Korid yua

16 God Daidas ni+p gasi ñö, yad ke klö gem kalöp ud aij ginam, a gem niñbin rö nöp Daidas gasi niñöb u, God ni+p aij a gabin.

17 Daidas am kalip niñmön au a g+inö, ni+p ke aij göp rö, niñni löm kalöp au niñab.

18 Pen bi aij hon ap halö Daidas aip yunabun. Bi an+bu ni+pe Krais ni+bi bi ram m+inöñ pro ke ke

* 8:12: Mak 12:43-44 * 8:15: Eks 16:18

gau kalip manö aij u hag ñi ajö niñöl gi, niþ aij yabiþ a giþal.

¹⁹ Hon niþi bi gau gi ñino, kale Bi Kub hib niþe haglö adö araŋ a gi gasi niþbun u me, hon mani anþbu ud arnabun. Pen Krai niþi bi ke ke gau miþpal Daidas niþ hag löm, niþe hanþ aip aramöm wög aij anþbu giþniþ, a giþla.

²⁰ Pen Krai niþi bi niþe mani kub ñibal u udun abad aij gun, dam bi gau kalip ñino, kale pen udöm niþe li niþi bi nan miþdagöp gau niþe li ñinaböl. Magöŋhalö gasi niþ aij gun, gi aij nöþ giþnabun u, hanþ manö ap hagöl rö lagnab.

²¹ Bi Kub abe niþi bi gau abe hon gi aij nöþ giþpun u niñöl a gi gasi u niþbun.

²² Pen mam hon ap halö yunabun. Mam anþbu niþe pör klö göm miñ miñ göm wög göþ. Pen uri niþe kale niþi bi aigale bi rö miþpim u niþöm, niþe miñ miñ göl gi au niþab.

²³ Miþdamam Daidas niþ yuabun u, niþe me yad aip wög jim ñöl gul, kalöp manö aij hag ñiþul. Pen bi niþe aip nabil miþhau, Krai niþi bi niþe gau kalip miþhöŋ wög anþbu hag liþlö, Krai hib niþe haglö adö arniþ a gi gasi niþmil nabil.

²⁴ Pen kale yagol u amjaklö, kalip miþmagö yabiþ liþmim, ud aij giþmim. Anig giþe me, manö anþbu kub arö, Krai niþi bi niþe miþpal ram miþnöŋ ke ke gau niþöm hagnaböl, “Pol niþe Krai niþi bi Korid au miþpal gau hib kale hagö adö ara u, niþö nöþ hagöp,” a giþnaböl. *

9

* **8:24:** 2Ko 7:13-14

Pol, "Nibi bi Kraiss lau adö midpal gau ud aij gimim," a ga

¹ Pen Kraiss nibi bi nipe Jerusalem midpal gau mani ñimim, a gabin manö u, yiharin hagpin; kale ke nin aij gimim. *

² Kale Akaia Propins midpim gau, mi nöd u, mani kale ñinig gaibe u, yad nibi bi Masedonia Propins midpal gau kalip rapin hagem hagdindin. Kale Akaia nibi bi ñinig gaibe u, Masedonia kai kalip manö hagnö, uri nibi bi iru nöp gasi nin aij göm mani kale ñaböl.

³ Pen mam hon uri hagajin gau kalöp hag yuabin u, kale mani kale God nip ñeb u ud li aij gimim gi jin gi midpe, Masedonia nibi bi gau, Pol manö nöp hagöp a göm hagagöl, a gem kalip yuabin.

⁴ Kale mani li magum gi aij gagnabim u, Masedonia nibi bi rimnap u† gi Korid amjakno, hanip nable ginab. Pen kalöp nable yab† ginim rö löp.

⁵ Anib u, mam hon gau kalip nöd hag yuabin. Kale am kalöp aip midlö, mani ñinabun a gipe u, li magum gipe midainim. Hainö yad amjaknabin u, kale ñin† löl gi mani ñinabim anibu gi jin gi midainab.

⁶ Kale ninbim, nibi bi nan yin iru yimagnaböl gau, nan iru udagnaböl; nibi bi nan yin iru yimnaböl gau nöp, nan iru nöp udnaböl. *

⁷ Anib u, kale nibi bi añi añi midpim rö, gasi kale ke ninmim mani ñimim. Iru gö ninöl gi ñagmim. Nibi bi rimnap kalöp neb neb gilö

* 9:1: 2Ko 8:1-7 * 9:6: Pro 11:24-25

n+ŋmim, ñagmim. B+ m+ñ m+ñ göm mani ñ+ nab u, God b+ an+bu n+ p m+dmagö löp.

⁸ God n+pe nan aij kalöp ñ+n+g gab u, nan pro ñagnab; rap+n nöp ñ+nab rö löp. An+ b u, pör nöp kale ke nan iru m+deinab n+ŋöm n+bi b+ mani ulep löp gau nan iru ñ+mim rö l+ nab.

⁹ Adö an+bu rö, God Manö u kal+ k+ñ r+köm hagla,

“N+pe n+bi b+ mög gep gau kal+ p nan aij abönamö ñ+nab.

N+pe pör nöp kal+ p ud aij göm g+ aij g+nab,” a g+la. *

¹⁰ God han+ pör nan y+ŋ ñöm, nan magö ñöm göp u, kalöp nan y+ŋ iru yab+ ñ+nab. Pen n+pe gö ran aij geinab n+ŋöm kale udmim r+mnap n+bi b+ nan ulep löp gau n+me l+ ñ+be me, aij yab+ g+n+m rö löp. Mani nan kale ñ+nabim u, God n+pe gö nan magö iru yab+ nöp p+ nab. *

¹¹ Kalöp pör gö, nan kale iru nöp m+dö, hałowatö ñeb rö l+ nab u me, nan ñöl g+ m+dpe, hon damun Krai n+bi b+ Jerusalem m+dpal gau dam ñ+no, n+bi b+ iru nöp God hib n+pe haglö adö arnab. *

¹² An+g g+mim, Krai n+bi b+ nan ulep göp gau kal+ p g+ aij g+nabim u, kale nan ulep göp an+bu udöm m+d aij göm God hib n+pe haglö adö arnab.

¹³ An+g g+pe, n+bi b+ gau kale God n+ p gas+ n+ŋöm hagnaböl, “Krai n+bi b+ n+pe Korid m+dpal gau, kale Krai manö aij u udöm, hagöp rö nöp göm, han+ p mani abönamö ñöm, n+bi b+ gau kal+ p abönamö ñöm g+pal u, nöp aij yab+ a gabun,” a g+naböl.

* **9:9:** Sam 112:9 * **9:10:** Ais 55:10 * **9:11:** 2Ko 1:11; 4:15

14 God kalöp mög niñöm ud aij yabił göp rö niñöm, gasi kale am kalöp wam wam gö aij gö niñöl gi, kalöp nan a göm God niþ sabe gi+naböl.

15 God niþe nan aij unbö ke han+iþ ñöb u rö, niþ aij göp a gun me!

10

Pol, "Kale y+iþ manö piral hagaböl," a ga

1-2 Niþi bi ri+mnap y+iþ hagnal, "Pol niþe hon aip mi+döm, bi hain manö hagatep bi u mi+döp u pen am mi+lö gau mi+döm, köp kal+i kliñ ri+köm, manö klö göm hagöp," a giþal. Pen kale manö adö ap hagöm hagnal, "Pol niþe niþi bi mi+nöñ naböñ ił i niþö gau niþbal rö nöþ niñöm hagöp," a giþal. Kraiþ niþe Bi hain aij agamiþ mi+döp rö, hib niþe hagem yad ke Pol kalöp manö klö gem hagabin, kale gasi niñ aij gi+mim gi aij gi+mim. Yad amem niþi bi y+iþ manö naiþ hagaböl gau kal+iþ manö kub hagnabin. Pen kale gi aij giþe, kalöp aniþ unbö rö gagnabin u y+iþ aij gi+nab. *

3 Hon mi+nöñ naböñ ił i mi+dpun u pen niþi bi mi+nöñ naböñ ił i pen pen giþal rö gagnun.

4 Wim po hon udun pen pen giþun u, mi+nöñ naböñ ił i ud pen pen giþal rö wasö. Wim po hon udun pen pen giþun u, God klö halö mi+döp u me, hon wim po aniþbu damun, kiþaki aban klö gi löp gau am gi naiþ gi+no, niþi bi pen hagöl rö lagöp. *

5 Niþi bi gau kale God gasi niþeb u arö göm, gasi kale ke u niñöm, hib kale ke haglö adö aröp u pen hon God klö niþe udun manö aij niþe hagno, niþi

* 10:1-2: 1Ko 2:3; 4:21 * 10:4: Ep 6:13-17

bî anîb gau manö aij anîbu pen hagöl rö lagöp; hon gasî kale ud nagî lîno, kale Kraïis manö aij nîñ udöm hagöp rö nöp gîlö arab.

⁶ Pen kale Kraïis hagöp rö göl gî mîdaibe nîñun me, hainö nîbi bî Kraïis nîp aleb aleb ñîbal gau gasî ñîno nîñöl.

⁷ Kale rîmnap amgö nöp nîñbe. Nîñ aij gîmim. Bî ap Kraïis bî nîpe mîdpin a gî gasî nîñöb u, Pol u rö nöp Kraïis bî nîpe mîdöp u nîñnîm.

⁸ Bî Kub u nöp yîp wög hag lö, kalöp nîbi bî abad mîdpin a gîpin u, rapîn hagpin u pen, yîp nable gagöp. Pen Kraïis nîpe yîp wög hag la anîbu, kalöp hagnö ap lug pakmîm a göm hag laga; kalöp hagnö Kraïis manö aij u nîñ ud aij gîmim nîp cîg aij gîmim a göm yîp hag la. *

⁹ Pen kalöp köp kalî kîñ rîk yubin u, nîñmîm pîñîñ gîmim a gem yuagpin.

¹⁰ Nîbi bî rîmnap yîp hagpal, “Nîpe mîlö gau mîdöm, köp nöp kalî kîñ rîk yuöm, manö klö yabîñ hagöp u pen auî auub nîñbun u bî kub manö hagpal rö hagagöp,” a gîpal.

¹¹ Pen nîbi bî anîg hagpal anîb gau nîñ mîdaiöl. Yad amjakem, adö ap ke gagnabin; mîlö gai i mîdem, köp kalî kîñ rîkem hagpin rö nöp gînabin.

¹² Pen nîbi bî hib kale ke haglö adö arab gau, kale kub aka yad kub aka gem, gasî u ulhai nîñagîñ. Kale gasî laga rö hagpal, “Hon nöp me aij. Nîbi bî hon gîpun rö gîpal gau, gî aij gîpal; nîbi bî hon gîpun rö gagpal gau, gî aij gagpal,” a gîpal.

* 10:8: 2Ko 13:10

¹³ Pen yad God wög u gi aij gi pin aka manö anibu rö hagnig gabin u, God ni bi bi ke ni bö gau kalip wög ke hag la u, yad manö hagagnabin; God ni pe yi p ke wög hag la u nö p hagnabin. Pen Krai s manö aij kalöp hag ñeb wög anibu, God ni pe yi p ñöb. *

¹⁴ Yad kale mi dpim au amjakagbnep, manö anibi hagagbnep. Pen kale mi dpim gau yad ke nö d nö p amem, kalöp Krai s manö aij u nö d hag ñi nö.

¹⁵ God ni pe wög yi p hag la. Ram mi nöh ke ni bö gau ni pe ni bi bi ri mnap kalip hag la. Kale ram mi nöh anib gau amöm wög gi pal u, yad aiud ap udagnabin. Pen yi p aij gi nab u, kale Krai s manö aij u ni n ud klö yab i gi mi daibe, yad kalöp an gau wög klö gi nö, wög ad i n kub rö lö, nan magö pi l aij gi nab.

¹⁶ Hainö me kalöp dauba gi apem, am ram mi nöh nö d hag ñagla dagol gau amem, Krai s manö aij u ni bi bi anib gau kalip hag ñi nabin. Ram mi nöh ke ni bö gau ni pe wög anibu ni bi bi ri mnap kalip hag la. Kale ram mi nöh anib gau amöm wög gi pal u, yad aiud ap udagnabin.

¹⁷ “Ni bi bi hib haglö adö arni g gi nab gau, Bi Kub u hib ni pe haglö adö arni m.” *

¹⁸ Hib hon ke hagno adö arnab u, God ni nöh udep rö lagnab; pen Bi Kub u hib hon hagö adö arnab u me, God ni nöh udep rö li nab. *

11

Jisas manö hagabun, a göm, piral hagpal gau

* **10:13:** Ro 12:3 * **10:17:** 1Ko 1:31 * **10:18:** 1Ko 4:4

¹ Yad manö hauł rö hagnabin u pen manö ił m+đö n+ŋöl g+ hagn+g gabin.

² God kalöp m+đmagö löp rö, yad kalöp u rö nöp m+đmagö l+bin. Kalöp me n+bi praj m+đ aij göp u dam b+ añ+ ap n+ř ñ+nö. B+ an+bu me Krai. *

³ Pen yad p+ñ+ŋ g+řpin u, hadame nöp haino u pir alö, Ip n+ŋ uda rö, n+bi b+ r+řmnap kalöp u rö nöp manö piral gau hag ud arlö, gas+ kale n+ŋbal rö n+ŋmim, Krai n+ř gas+ añ+ n+ŋmim ud aij g+řpim u, arö g+mim rö löp. *

⁴ Manö hagabin u, yad n+ŋbin, kale n+bi b+ gau n+bo r+řmnap kal+ř ka ñ+be, Jisas yad manö hag ñ+bin u rö hag ñagpal; Jisas ap ke rö manö u hag ñ+lö, abönamö udabim. Pen kale Ana u abe, manö aij u abe u rö nöp nöđ udpe u wasö; ke hain n+bo ap rö u udabim. *

⁵ Pen gas+ yad n+ŋbin, Krai manö aij ud arep b+ aij aij kale an+b gau b+ kub, yad b+ ramö gau rö ap m+đagřin. *

⁶ Manö kale u, dö kal yab+ł hagpal u pen, yad hagřin rö manö ił n+ŋ aij göm hagagpal. Kale n+ŋbim, yad pör nöp manö ił n+ŋ aij gem kalöp manö hag ñ+bin. *

⁷ Pen kalöp God manö aij hag ñ+nö u pen mani nan r+řmnap ñ+mim a gem hagagnö. Yad kalöp aŋ au m+đem an+g g+nö u, yad b+ pro rö m+đnö kale n+bi b+ kub rö l+ m+đaimim a gem, an+g g+nö. G+nö an+bu, y+ř b+ ramö gau rö ap a g+mim n+ŋbim aka n+hön? *

* **11:2:** Ep 5:26-27 * **11:3:** Jen 3:4,13 * **11:4:** Gal 1:8-9

* **11:5:** 1Ko 15:10; 2Ko 12:11 * **11:6:** 1Ko 2:1,13 * **11:7:** 1Ko 9:18

⁸ Yad kalöp aip mîdem Krajs manö aij u hag ñîmîdin u, Krajs nîbi bî ram mînöñ ke nîbö rîmnap yîp mani nan ñîla. Mani kale si udem, Krajs manö aij kalöp hag ñînö. *

⁹ Kale aip mîdainö ñîñ u, nan kale ap udagnö. Añ mam Masedonia nîbö aula gau nöp, nan yîp nîhön ulep ga gau yîp dap ñîla. Pen hainö u rö nöp, nan kale rîmnap hag nîñagnabin.

¹⁰ Manö hagabin anîbi, hagöl gî nöp mîdeinabin. Yad Akaia Propins rîgon rîgon gau amîl apîl gî ajeinabin u, mani nan kale rîmnap udagnabin. Krajs bî nîpe mîdpin rö, nîñö yabîl hagabin.

¹¹ Pen manö hagabin anîbi, kalöp mîdmagö lagpin aka nîhön? Wasö yabîl. God nîñöb yad kalöp mîdmagö lîbin.

¹² Pen mani nan kale gau udagmîdin u hainö u rö nöp gînö, nîbi bî manö pîral hag ajpal gau, hon Pol nîp rö adîp adîp mîdpun a göm hagöl rö lagnab.

¹³ Kale höñ adö u Krajs manö ud arep bî rö löm, Krajs wög gabun a gîpal u pen Krajs manö ud arep bî mîdagpal. Manö pîral ud arep bî mîdpal.

¹⁴ Pen ñîñ rîmnap Seden nîpe ke, God ejol mailö aij nîpe ap rö halu löm auöp.

¹⁵ Seden anîg göp u, bî nîp wög gîpal gau, bî wög aij göm gî aij gîpal rö halu löm auaiöl, hon gasî kub nîñagun. Pen hainö gau nîhön nîhön gîñaböl gau pen udnaböl.

Pol God wög göl gî marö uda

* **11:8:** Plp 4:15-16; 2Ko 12:13

16 Yad kauyaŋ hagabin, kale rımnap yıp bı hauı a gımim gası u nıŋagmim. Pen yıp bı hauı a gımim nıŋeinabim u, yıp arö gıpe, bı hauı gau hib kale ke haglö adö aröp rö yad u rö nöp manö rımnap hagnabin.

17 Hib yad ke hagnıg gabin u, Bı Kub gö anıg gagnabin; bı hauı alö hib kale ke haglö adö aröp rö gınıg gabin.

18 Pen nıbi bı iru nöp rımnap gası ke nıŋöm, hib kale ke haglö adö aröp rö u, yad u rö nöp gınabin.

19 Kale gası nıŋ aij yabıtı gıpim rö, bı hauı gau manö am haglö, kalöp iru gagöp.

20 Nıbi bı gau kalöp wög gı ñeb bı kale rö mo kale gau löm, kalöp tıp gı damöm, haıowaıö göl gı, mulu maj mıgan kalöp paklö, kale manö mıdagöp.

21 Pen yad bı hain bı yıharıŋ rö mıdem, anıg gagpin u, yad nable göp.

Pen yad manö hauı rö hagabin u, hib kale ke haglö adö aröp rö, unbö rö hagabin. *

22 Kale Hibru nıbi bı? Yad u rö nöp Hibru bı ap. Kale Isrel nıbi bı? Yad u rö nöp Isrel bı ap. Kale Ebrahim ıt ap? Yad u rö nöp Ebrahim ıt u mıdpin.

23 Kale Krais nıp wög gıpal? Yad bı hauı yabıtı rö, hib yad ke hagnö adö arab u pen yad wög ktö gı gı, marö adö ke ke udpin rö, nıbi bı pıral gıpal gau gagpal. Yıp ñın iru nöp nagi lıla. Yıp ñın iru nöp mıñu magö pakla. Yad ñın iru nöp um dam aŋ lem aunö. Nıbi bı gau anıg unbö rö gagpal. *

* 11:21: Plp 3:5 * 11:23: Ap 16:23

24 Juda kai ñin ke ke unbö mamid u, nagı udöm, yıp ij iru yabıt nöp pak gus göm ñin juöl ado gı da mamid böñ dañ pakla (39). *

25 Rom kai u rö nöp ñin ke ke ñin mihau niğan yıp ur udöm pakla. Ñin ap nıbi bı iru nöp yıp kabö ju pakla. Ñig magıb kub ajainö, ñin ke ke mihau niğan ñig magıb u böñ nöp pıral paka. Ñig magıb naj ga ñin anıb gau, mañ ap nan adıñ bad ap ud sısı lem, ñig solwara uł adö lañ ap ran ap lug sısıb göl gı midnö midnö, sıdö wad amöm, sıbön göm gı damöm, ram rua. *

26 Yad pör nöp amıl apıl gı ajmıdin. Pör ajpin gau, ułham yabıt ajpin. Ñig ałı au jubin; nan si udep bı midpal añ au ajpin; nıbi bı yad ke aka Juda nıbi bı wasö añ gau gı ajem, ułham yabıt ajpin; daun kub gau aka be gau aka ñig solwara añ gau gı aramem, ułham yabıt arbin; nıbi bı añ mam a gıpal u pen Kraıs nıbi bı nıpe midagpal añ gau gı ajem, ułham yabıt ajpin. *

27 Yad wög goılam gem, uhön hanem wasö, ñin iru nöp nan magö midagö, kıyö lö, ñig nan gö, walıj midagö, yıgön göm göp.

28 Pen marö adö ap me, nıbi bı Kraıs lau adö midpal ram mınöñ ke ke gau, mid aij gıpal aka gem, gası iru niñabin.

29 Kraıs nıbi bı rımnap lug paknıg gılö, klö yad ke u rö nöp lugnab rö u niñbin. Pen nıbi bı rımnap kalıp fııp gılö nan si nan naj gılö, midmagö yad añ dañ ilön göp.

30 Hib yad ke adö rımnap hagnam u, yad bı klö

* 11:24: Dud 25:3 * 11:25: Ap 16:22; 14:19 * 11:26: Ap 9:23; 14:5

mıdagöp u niñmim a gem manö anıbu hagnabin.

³¹ Bı Kub Jisas Nap God, pör nöp hib dap raneb God u, yad pıral hagagabin u niñöb.

³² Yad Damaskas mıdainö, ki? Aredas bı niñpe Damaskas abad mıdmıdöp u, yıp nagı lın a göm, polisman gau hagö, Damaskas adan ramö gau magöñhalö bıñöm rık hakla.

³³ Anıg gıla u pen mam hon rımnap yıp ud wadı kub mıgan u löm, nagı adıköm, dam kabö waryö gıgabö gıla ajön pro mıgan u tıp gı yulö, am am mıñnön yan amem, pırıkem ke gau arnö. *

12

Pol naböñ niña manö u hag ña

¹ Hib yad ke hagnö adö arnab u aij gagnab u pen Bı Kub u bı ap niñ gö naböñ niña manö u hagnıg gabin.

² Mı unbö sıduñ böñ dañ luga u, Krais bı niñpe ap niñbin u, God niñp dam ram mıñnön aij kumi kabö adö lañ au ud ara. Pen bı anıbu hañ roman halö anıg adö lañ ara aka, hañ roman arö göm ana nöp ara aka, niñagpin; God nöp niñöb.

³ Pen yad niñbin, bı anıbu — hañ roman halö aka ana nöp aka, niñagpin; God nöp niñöb —

⁴ God niñp dam ram mıñnön aij kumi kabö adö lañ au ud ara. Pen anıb lañ amöm, manö ke yabıt niña. Manö niña anıbu, manö hagagep, niñbi bı hag ñeb rö wasö; manö ke yabıt u niña.

⁵ Bı ga anıbu yad ktö gem hib niñpe nöp hagnö adö arnab u pen hib yad ke gıñö adö aragnab. Hib yad ke manö rımnap hagnıg gabin u, yad

* **11:33:** Ap 9:23-25

bɪ klö mɪdagöp rö nöp mɪdpin manö anɪbu nöp hagnabin.

⁶ Pen hib yad ke dap raneb manö rɪmnap hagbnep yad bɪ hauɫ rö hagagbnep; nɪŋö nöp hagbnep. Pen anɪg hagnö, nɪbɪ bɪ rɪmnap yɪp nɪŋöm, “Bɪ u bɪ aij ke mɪdöp,” a gɪblap u yɪp aij gagböp. Yɪp aij göp u, gɪpin gɪpin rö nɪŋöm aka manö hagnö hagnö rö nɪŋöm me, yad bɪ aigale bɪ rö mɪdpin u ke nɪŋöl.

⁷ God yɪp ud arö, nɪbɪ bɪ rɪmnap nɪŋagla rö nɪŋö anɪbu, hib yad ke hagnö adö arnɪm rö löp a göm, God yɪp nan ilön ñeb ap ñöb. Nan anɪbu Seden bɪ nɪpe rö ap apöm, yɪp kalɪ rö bɪnɪg ij bö mɪdöp. *

⁸ Bɪ Kub u nɪp ñɪn mɪhau nɪgan hagnö, yɪp anɪg gab rö gagnɪm a gɪnö u pen

⁹ yɪp haga, “Ne ke nöp mɪd aij gɪmön rö lagöp u pen yad nɪbɪ bɪ klö mɪdagöp gau kalɪp mög nɪŋem klö yad ñɪnö nɪŋöl gɪ kale aij nöp mɪdeinaböl,” a ga. Anɪg haga u me, hib yad ke hagnö adö arnab u aij gagöp; yɪp aij göp u, yad klö mɪdagöp bɪ ap rö mɪdpin u hag mɪdnö nɪŋöl gɪ, Krais yɪp ud aij göl gɪ mɪdainɪm. *

¹⁰ Yad klö mɪdagöp; yɪp hag jubal; yad nan rɪk döp; yɪp gɪ naj gɪpal; yad uɫham mɪdpin. Pen Krais lau adö mɪdpin rö, yɪp aigöl aigöl gɪnaböl u, mɪñ mɪñ nöp gɪnabin. Pen yad ke klö mɪdagöp u nɪŋ mɪdeinabin u, God nɪpe gö, klö nɪpe udem klö göl gɪ mɪdeinabin.

Pol Korid nɪbɪ bɪ gau kalɪp mɪdmagö la

* 12:7: Job 2:6 * 12:9: Plp 4:11-13

11 Yad bî hauṭ rö hagajin. Pen kale nöp gajim yad anig gîpin. Yîp ud aij gîmim, manö aij rîmnap hagbep u pen yîp arö gîmim, bî rîmnap kalîp udpim. Yad bî mîgan nîbö bî ap rö mîdpin u pen Kraiss manö aij ud arep bî aij aij kale anîb gau bî kub yad bî pro gasî u niṅagpin. *

12 Yad kale aip mîdem, hon Kraiss manö aij ud arep bî gau gîpun rö nöp gî mîdainö. Kale nan gagep nan niṅagep gainö u niṅmim, yad Kraiss manö aij ud arep bî nîpe mîdpin u hadö niṅbim. *

13 Anîb u, Kraiss nîbi bî nîpe mîdpal mîgan rîmnap kalîp gînö gînö rö nöp kalöp u rö nöp gînö u pen adö añî ap nöp ke gînö. Adö anîbu me, nan yîp ram bî da gau, yîp ñim a gem hagagnö. Pen kalöp gî naij rö gînö u niṅmim arö gîmim. *

14 Kalöp nöd ñin mîhöp am niṅnö; mîñi kauyaṅ u niṅig gabin. Nan kalöp ap udnam a gem nagnabin; kalöp niṅnam a gem niṅnabin. Nîme nap bî nan ud lî aij göm, ñî pai bî kale gau kalîp ñimîdal. Pen ñî pai bî gau, nîme nap bî kalîp anig gagmîdal.

15 Anîb u, gasî yad niṅbin u, kalöp nan a gem, mani nan yad gau magöṅhalö yu haknabin aka wög gî dam dam Kraiss manö aij u hag ñî dam dam umnabin u, manö mîdagöp. Pen yad kalöp mîdmagö yabîṭ lîbin u niṅnabim u, yîp pen mîdmagö lagnabim akan

16 Pen kale hagnabim, “Mani nan hon udagpan pen ne manö piral hagö hon dui gîpun,” a gînabim.

* 12:11: 2Ko 11:5 * 12:12: Ro 15:19 * 12:13: 2Ko 11:9

17 Yad kalöp mam rïmnap yunö u, mani nan kalöp gau amgö amgö li udnaböl a gem yunö akan

18 Yad kalöp nan a gem Daidas nïp yuïn a gem, nïp hag nïñnö yau a ga nïñem mam hon ap halö nïpe aip yunö. Pen yad nïñbin Daidas nan kalöp rïmnap ðïp gaga. Daidas yad gïpin adö u nöp göp; nïpe adö ap ke gagöp. *

19 Pen yad nïhön gïñg manö anïbi kali kliñ rïkajïn? Kale gasï nïhön nïñbim? Pol manö hagab u, hib nïpe ap lugagnïm a göm hagab a gïpim ar? Pen adö anïbu hagagajïn wasö. God nïpe nïñ mïdö nïñöl gi, hon Krais nïbi bi nïpe mïdun manö hagajun. Añ mam aij yad kale klö gïmim Krais nïp ci g aij gïmim, a gun gasï nïñun hagajun.

20 Yad piññïñ gïpin u, yad am kalöp nïñnabin ñïn u, kale gïpim rö nïñnö, yïp aij gagnab. Anïbu rö, kale yïp nïñnabim u, yad gïpin rö nïñbe, kalöp aij gagnab. Kale pen pen hagnim asi k ke ke limim, nan kale gau hon nöp udun a gïmim, añ mam rïmnap nïñbe mulu lugö, kalöp ke nöp aij gïñm adö u nöp gasï nïñmim, nïbi bi rïmnap kalïp manö naj hagnim, kalïp manö udmim, hib kale ke dap ranmim, hañowañö gïmim, gïmim rö lïnïm u yad piññïñ gïpin.

21 Pen yad piññïñ gïpin u, yagol au kauyan amem nïñnabin, kale rïmnap gasï naj adö u nïñmim, nïbi si bi si gïpim u, nïhön gïñg anïg gïpun a gïmim arö gagnim, nïbi si bi si gi dammim, gasï naj nïñmim gi dammim, hañowañö göl gi nöp mïdeinabim. Gïnabim anïbu God nïñöb a gem, yad bi mïgan nïbö gau ap rö mïdem,

* 12:18: 2Ko 8:6,16-18

nable gö niḡöl gi, kalöp nan a gem miḡöḡ göl gi mḡdeinabin. *

13

¹ Yad nöd kalöp ḡin miḡöp am niḡnö. Miḡni pen kauyaḡ niḡḡig gabin. God Manö u kali kliḡ riḡöm hagla, “Niḡi bi riḡnap kalip manö kub hagniḡ gaböl u, niḡi bi miḡöp aka miḡau niḡaḡ rö amḡö kale ke niḡ mḡdlö niḡöl gi, gi naiḡ giḡla u apöm waiö hagaiöl, niḡö rö liḡab,” a giḡla. *

² Ruö ḡin yiḡwö aḡ niḡbö u kalöp am niḡem, niḡi bi nan si nan naiḡ gi mḡdeila gau hainö apem kalip hag giḡnabin a gem kalip hag aunö. Miḡni kalöp aip mḡdagpin pen kauyaḡ manö nöd hagnö rö u nöp hagabin, yad am jakem, niḡi bi nöd nan si nan naiḡ gi mḡdeila gau abe, niḡi bi miḡni nan si nan naiḡ gabim gau abe, kalöp möḡ niḡagnabin.

³ Pen kale Pol Kraiḡ aip mḡdöp aka wasö gi gasi niḡbim u, niḡ aiḡ giḡmim. Kraiḡ nan riḡnap ram mḡnöḡ aḡ kale gau gö niḡnabim, niḡpe bi yiḡharḡiḡ wasö; niḡpe Biḡ klö ke niḡbö.

⁴ Niḡpe bi yiḡharḡiḡ rö lö, niḡ mab ba laḡ al pak liḡö uma u pen God klö niḡpe u gö, kauyaḡ uraköm kamiḡ mḡdöp. Anḡb u rö, hon Kraiḡ aip mḡdun bi yiḡharḡiḡ rö mḡdpun, pen Kraiḡ kamiḡ u hanip God klö niḡpe u ḡö, kalöp nan a gun wög giḡnabun. *

⁵ Pen kale Kraiḡ niḡ niḡ udun niḡ ciḡ giḡpun aka wasö giḡmim gasi amḡl apḡl giḡmim, Kraiḡ kalöp aip mḡdöp u ke niḡnabim. Aka pen gasi niḡ dammim

* **12:21:** 2Ko 13:2 * **13:1:** Mad 18:16; 1Di 5:19 * **13:4:** Plp 2:7-8

Krais kalöp aip mîdagöp a gîmim u ke nîñnabim.
*

⁶ Pen yad gasî nîñbin, hanîp bî gasî nîñ dammim me, Krais hon aip mîdöp u ke nîñnabim.

⁷ Hon kalöp nan a gun, God nîp sabe gun hagabun, “Kalîp abad mîdaimön, naj adö u gagöl,” a gabun. Pen God nîp sabe gabun anîbu, kale mîd aij gîpe hib hon ap rannîm a gun, sabe gagabun. Hib hon lugnab u nan yîharîñ; kale gî aij nöp gînabim u nan kub.

⁸ Pen Krais manö aij u kub gîñîm adö u nöp gun; Krais manö aij u pro gîñîm adö u gagun.

⁹ Hanîp aij göp u, hon nîbi bî klö mîdagöp rö lun, kale pen nîbi bî klö lîmim. Anîb u, God nîp sabe gîpun, “Kalîp abad mîdaimön, nagî adö aij nöp göl,” a gîpun.

¹⁰ Bî Kub nîpe yîp wög hag la anîbu, kalöp hagnö ap lug pakmim a göm hag laga; kalöp hagnö Krais manö aij u nîñ ud aij gîmim nîp cîg aij gîmim a göm yîp hag la. Adö anîbu nöp yad mîlö kub gai i mîdem, kalöp nöd nöp köp anîbi kalî klîñ rîk yuabin. Kale manö yad anîbi nîñmim, hagabin rö gî mîdeinabim me, yad amjakem manö klö hagnîg gasî nîñbin u arö gînabin. *

¹¹ Añ mam bî. Mîñî manö hag junîg gem, “Kale mîdaiim” a gabin. Köp kalî klîñ rîkabin anîbi aunab u nîñmim, hon nan aij adö u nöp gun a gîmim klö nöp anîg göl gî mîdaimim, manö kalî klîñ rîkabin i udmim, manö hag adö añî lîmim,

* 13:5: 1Ko 11:28 * 13:10: 2Ko 10:8

agamij mîd aij gîmim. Anig gipe me, God nîbi bî mîdmagö löm ud aij göp u, kale aip nöp mîdeinab.

¹² Kale Bî Kub nîp nîj udpim rö, pen pen hag wîhai udöl gî, alaun bom halumim.

¹³ Krais nîbi bî aui mîdpal magöñhalö, kalöp añ mam gau “Mîdpim?” a gîpal.

¹⁴ Bî Kub Jisas Krais kalöp magöñhalö mög nîjöm ud aij göl gî mîdainîm; God nîpe kalöp magöñhalö mîdmagö löl gî mîdainîm; Ana U† nîpe kalöp magöñhalö a† ba göl gî mîdainîm.

Manö Kamɨŋ
The New Testament in the Kobon Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Kobon long Niugini

Copyright © 2005 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Kobon

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

3850151d-322e-5e07-a069-b89a616a091d